

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอนต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลมหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้นเป็นวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 996 คน และเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล จำนวน 285 ชุด และรวบรวมข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลทางสถิติ และทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยโปรแกรม SPSS for Windows version 17.0 ณ สถาบันคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

สรุปผล

ผลการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอนต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีประเด็นที่ควรนำมาสรุป และอภิปรายผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะประชากรของอาจารย์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 69.1 เพศหญิง ร้อยละ 30.9 มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 41.1 รองลงมา มีอายุ 25-35 ปี ร้อยละ 21.8 อายุ 36-45 ปี ร้อยละ 21.1 และอายุ 46-50 ปี ร้อยละ 16. โดยมีตำแหน่งทางวิชาการ รองศาสตราจารย์ ร้อยละ 41.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยละ 38.6 และอาจารย์ ร้อยละ 20.4 วิชาที่สอนส่วนใหญ่เป็นวิชาบังคับพื้นฐาน ร้อยละ 58.2 และวิชาเอกเฉพาะสาขา ร้อยละ 41.8 โดยมีประสบการณ์การสอนโดยระบบการเรียนการสอนทางไกล 1-2 ปี ร้อยละ 45.6

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมในการใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง ของอาจารย์

อาจารย์ส่วนใหญ่สอนโดยใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง เฉลี่ยปีละ 10-15 ครั้ง ร้อยละ 36.1 สอนโดยใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง ช่วงเวลา 14.00-15.00 น. มากที่สุด ร้อยละ 27.7 สอนวันอังคารมากที่สุด ร้อยละ 19.6 รองลงมาเป็นวันเสาร์ ร้อยละ 18.9 ซึ่งสอนโดยใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง เทอม 1 มากที่สุด ร้อยละ 43. ส่วนใหญ่สอนนักศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 48.8 โดยใช้ห้องบรรยาย เฟส 2 มากที่สุด ร้อยละ 28.1 ใช้อุปกรณ์ในการสอนผ่านคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 46.7 และเครื่องฉายภาพ 3 มิติ ร้อยละ 29.5

ในการสอนใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft PowerPoint มากที่สุด ร้อยละ 39.3 รองลงมา Microsoft Word ร้อยละ 25.6 CAI ร้อยละ 20.0 ในการสอนทำการสอนคราวละต่ำกว่า 2 ชั่วโมง ร้อยละ 41.1 2 สิ่งที่อาจารย์เตรียมตัวในการสอนมากที่สุดคือ วัสดุ อาจารย์มีปัญหาเกี่ยวกับระบบการอุปกรณ์เครื่องเขียน ร้อยละ 34.7 รองลงมา Soft Ware ช่วยสอนต่าง ๆ ร้อยละ 28.1

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนทางไกลของ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงด้านผู้ประสานงานมากที่สุด ร้อยละ 46.7 รองลงมาคือ ด้านเทคนิค ร้อยละ 24.6 ด้านเนื้อหา/สื่อประกอบการเรียนการสอน ร้อยละ 14.4 และด้านเวลา ร้อยละ 14.4 ซึ่งมีปัญหาด้านเทคนิคเรื่องการใช้งานคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 41.1 มีปัญหาด้านผู้ประสานงานเรื่องโทรศัพท์ติดต่อลำบาก ร้อยละ 28.4 มีปัญหาด้านเนื้อหา/สื่อประกอบการเรียนการสอนเรื่องสื่อการสอนมีเนื้อหาไม่ครบตามที่กำหนดให้ ร้อยละ 42.8

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการให้บริการระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

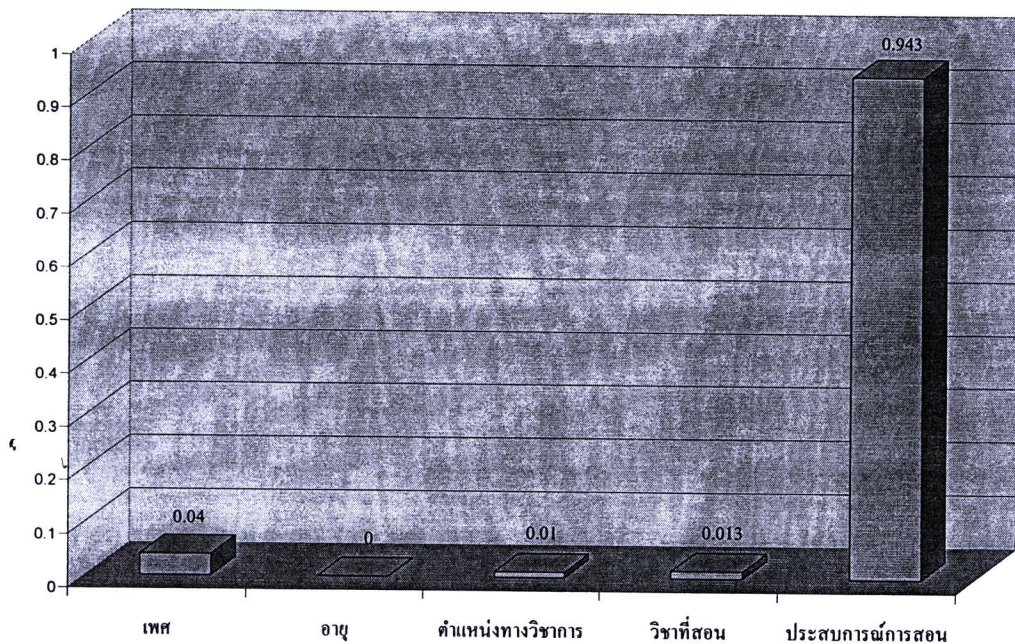
ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการให้บริการระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.99 ส่วนใหญ่ในเรื่อง (1) การถ่ายทอดสัญญาณการเรียนการสอน มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.46 รองลงมาคือ (2) อุปกรณ์ในระบบการสอนผ่านสื่อ Video Conference มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.44 (3) ความเรียบร้อยของการติดตั้งสัญญาณ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.42 (4) เจ้าหน้าที่เทคนิค มีความรู้ความสามารถในการให้บริการ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.36 และ (5) คุณภาพของอุปกรณ์รับสัญญาณ ในแต่ละห้องเรียน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.35

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับระดับความพึงพอใจต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.19 ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในเรื่อง (1) ระบบการถ่ายทอดสัญญาณชัดเจน ไม่มีอุปสรรคในการสอน มากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.58 และรองลงมาคือ (2) การติดตั้งอุปกรณ์ที่ทันสมัย สะดวกต่อการใช้งาน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.54 (3) มีแสงสว่างในห้องบรรยาย มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.54 (4) การให้บริการของผู้ประสานงาน มีความพึงพอใจในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.47 และ (5) อุณหภูมิของห้องบรรยาย มีความพึงพอใจในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.44

ผลวิเคราะห์ความแปรปรวน และความสัมพันธ์ของตัวแปร เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

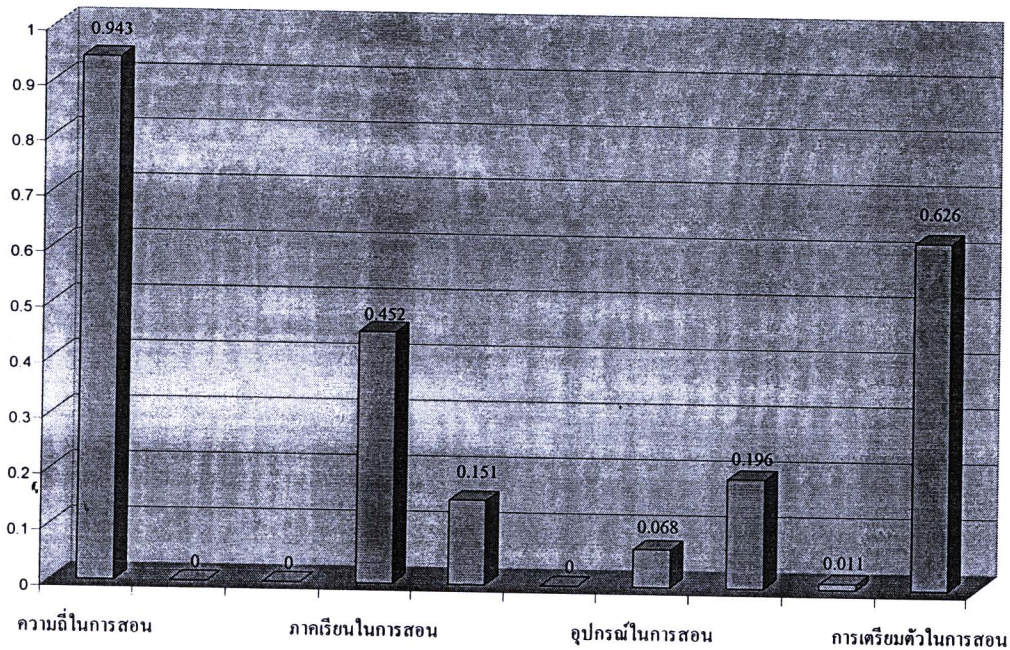
สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะประชากรที่แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงแตกต่างกัน

ภาพ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานเรื่อง ลักษณะประชากรที่แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงแตกต่างกัน
ที่ $\alpha = 0.05$. จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างตัวแปรในการทดสอบสมมติฐาน

จากภาพ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า (1) อายุ (2) ตำแหน่งทางวิชาการ และ (3) วิชาที่สอน มีค่าต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า (1) อายุ (2) ตำแหน่งทางวิชาการ และ (3) วิชาที่สอนที่แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 2 พฤติกรรมการใช้บริการที่แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงแตกต่างกัน

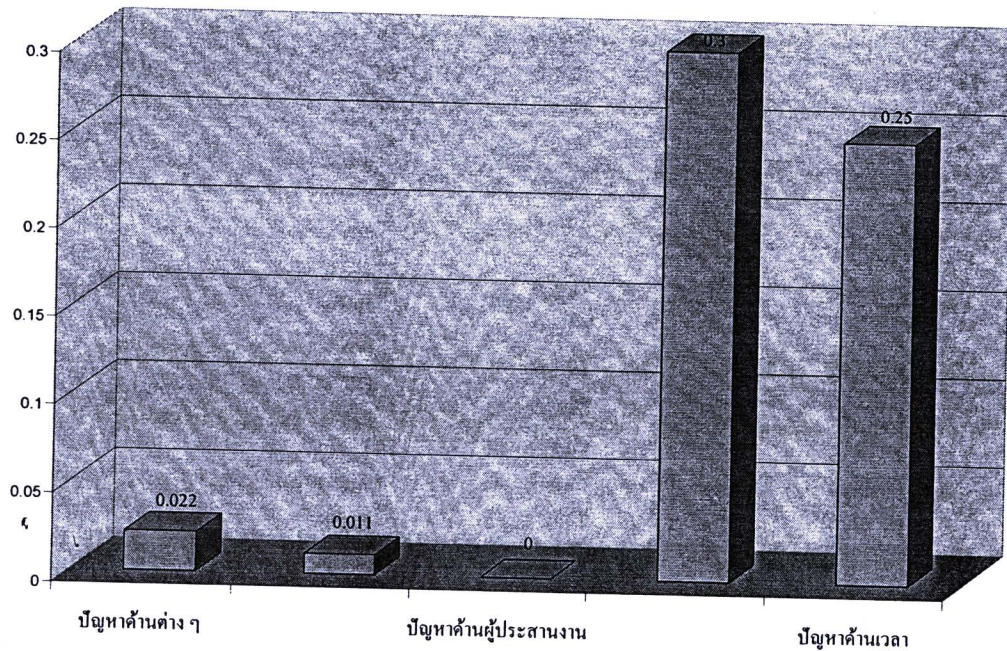

ภาพ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานเรื่อง พฤติกรรมการใช้บริการที่แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงแตกต่างกัน

ที่มา. จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างตัวแปรในการทดสอบสมมติฐาน

จากภาพ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า (1) ช่วงเวลาในการสอน (2) วันที่ใช้ในการสอน (3) ห้องบรรยายในการสอน และ (4) จำนวนชั่วโมงในการสอน มีค่าต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า (1) ช่วงเวลาในการสอน (2) วันที่ใช้ในการสอน (3) ห้องบรรยายในการสอน และ (4) จำนวนชั่วโมงในการสอนที่แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงแตกต่างกัน

ภาพ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานเรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงแตกต่างกัน

ที่มา. จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างตัวแปรในการทดสอบสมมติฐาน

จากภาพ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า (1) ปัญหาด้านต่าง ๆ (2) ปัญหาด้านเทคนิค และ (3) ปัญหาด้านผู้ประสานงาน มีค่าต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า (1) ปัญหาด้านต่าง ๆ (2) ปัญหาด้านเทคนิค และ (3) ปัญหาด้านผู้ประสานงานที่แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 4 ประสิทธิภาพในการใช้บริการระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประสิทธิภาพในการใช้บริการระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อระบบ

การเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอนต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีข้อค้นพบ และประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า อายุ ตำแหน่งทางวิชาการ และวิชาที่สอน มีผลต่อความพึงพอใจต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณี เทพพิพิธ (2540) ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานทั้งสามด้าน ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ครูประจำกลุ่มที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ครูประจำกลุ่มการศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกัน

2. ผลการวิจัยพบว่า (1) ช่วงเวลาในการสอน (2) วันที่ใช้ในการสอน (3) ห้องบรรยายในการสอน และ (4) จำนวนชั่วโมงในการสอน มีผลต่อความพึงพอใจต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาณี เสงศรี (2543) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบการเรียนการสอนทางไกลในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า มีสถาบันอุดมศึกษาระบบเปิด 12 แห่งที่จัดการเรียนการสอนทางไกล จำแนกเป็นสาขาสังคมศาสตร์ 6 แห่ง และสาขาวิทยาศาสตร์ 6 แห่ง เทคโนโลยีการเรียนการสอนที่ใช้เป็นสื่อหลักคือ ระบบการประชุมทางไกลวิดิทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ และเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ปัญหาที่พบมากคือ ผู้เกี่ยวข้องไม่คุ้นเคยกับรูปแบบการเรียนการสอนทางไกลผู้เรียน และผู้สอนมีพฤติกรรมเหมือนการเรียนการสอนปกติ

3. ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านต่าง ๆ ปัญหาด้านเทคนิค และปัญหาด้านผู้-
 ปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลของ
 มหาวิทยาลัยรามคำแหงแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พินิจ คาคพันธ์โน
 (2542) ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาการใช้บริการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของ
 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขต
 การศึกษา 11 ที่พบว่า ปัญหาบุคลากรขาดความตระหนักในการใช้ประโยชน์จาก
 โครงการห้องเรียน ไม่เพียงพอ และไม่มีการจัดหางบประมาณมาใช้ในโครงการ บุคลากร
 ขาดความรู้เกี่ยวกับการใช้ และดูแลอุปกรณ์ไม่มีงบประมาณไม่มีการประสานงานกับ
 หน่วยงานภายนอกอย่างสม่ำเสมอ และไม่สามารถให้บริการชุมชนได้อย่างสม่ำเสมอ

4. ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการใช้บริการระบบการเรียนการสอน-
 ทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อระบบการเรียน
 การสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
 สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชราพร นีรนาทรังสรรค์ (2539) ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของ
 กระบวนการสื่อสารเพื่อการศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาโดยใช้เทคโนโลยี-
 สารสนเทศในโครงการศึกษาสายสามัญด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่า ในเรื่อง
 ประสิทธิภาพของการสื่อสารเพื่อการศึกษาทางไกลของโครงการฯ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่
 เห็นว่าคุณลักษณะของเนื้อหา และคุณลักษณะของสื่อมีประสิทธิภาพคืออยู่แล้ว ยกเว้นแต่
 เรื่องโอกาสในการซักถามซึ่งกลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งเห็นว่ายังต้องปรับปรุง

ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ผลการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอนต่อระบบการ-
 เรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรพัฒนารูปแบบการผลิตสื่อการเรียนการสอนให้ทันเวลาและเหมาะสมกับ
 เนื้อหาวิชานั้น ๆ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักเรียนมีน้อยมาก มหาวิทยาลัยควรมีบทเรียนสำเร็จรูปเป็นแผ่น CD หรือแผ่น DVD สรุปคำบรรยายของกระบวนการวิชาต่าง ๆ ให้ครบทุกกระบวนการวิชา

3. ควรปรับปรุงห้องบรรยายในการป้องกันเสียงรบกวนจากภายนอกเข้ามารบกวน

4. ควรแนะนำและให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาเข้าใจถึงวิธีการเรียนการสอนทางไกลอย่างมีประสิทธิภาพในการบรรยายของอาจารย์